

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/burgweide/znaki-pamieci/190587,ZNAKI-PAMIECI-O-OBOZIE-BURGWEIDE.html>
05.05.2024, 20:54

BURGWEIDE ZNAKI 01 pomnik w latach 70

Niemiecki obóz Burgweide bardzo mocno zapisał się w pamięci wielu powojennych wrocławian, dlatego nie może dziwić fakt, że idea upamiętnienia jego ofiar zrodziła się już w pierwszych latach po II wojnie światowej.

O upamiętnienie ofiar niemieckiego obozu Burgweide starali się przede wszystkim byli polscy robotnicy przymusowi, których wielu po wojnie zamieszkało w podwrocławskiej wsi Sołtysowice, gdzie mieścił się obóz. W granice administracyjne Wrocławia miejscowość tę włączono w 1951 roku. Nim byli polscy robotnicy przymusowi zrzeszyli się w Klubie Ludzi ze Znakim P (działającym od 1969 roku jako sekcja Towarzystwa Miłośników Wrocławia) oraz w Stowarzyszeniu Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę (istniejącym od 1988 roku), to przez lata zbierali relacje, dokumenty i pamiątki. Z troską zabiegali o

godne upamiętnienie obozu Burgweide i tysięcy osób doświadczonych tragedią pracy przymusowej w trakcie II wojny światowej. Wyrósł z potrzeby serca obecne na terenie Wrocławia znaki pamięci są nie tylko uhonorowaniem i dziękczynieniem, ale także przestrożą oraz swoistą lekcją historii. Pokazują, że należy pamiętać, ale przede wszystkim uczyć, że nie wolno zapomnieć.

POMNIK OFIAR BURGWEIDE

Pomnik ufundowany przez pracowników pobliskiej Cukrowni Wrocław (Zuckerfabrik Schottwitz, Cukrownia Sułkowice, obecnie nie istnieje) został odsłonięty **11 września 1968 roku** u zbiegu alei Poprzecznej i Kanonierskiej. Na prośbę środowiska byłych polskich robotników przymusowych został przez IPN przeniesiony w sierpniu 2023 roku i dokładnie po 55 latach, **11 września 2023 roku**, uroczyste ponownie odsłonięto go w nowej lokalizacji. Stanął na terenie poobozowym, w pobliżu miejsca, gdzie dawniej znajdował się jeden z baraków i jednocześnie nieopodal prowizorycznego cmentarza, na którym w czasie walk o Festung Breslau pochowano około 60 ofiar, ekshumowanych pod koniec lat 40. XX wieku. Przenosząc pomnik, nie tylko spełniono życzenie środowiska byłych polskich robotników przymusowych, ale również zainicjowano utworzenie nowej przestrzeni – skweru Ofiar Obozu Burgweide, wytyczonego w miejscu spotkania byłych polskich robotników przymusowych z pierwszym powojennym prezydentem miasta.

CEGIEŁKA PAMIĘCI

Obóz Burgweide był pierwszym, który **6 maja 1985 roku** Towarzystwo Miłośników Wrocławia i Klub Ludzi ze Znakiem P upamiętnili symboliczną niewielką cegielką z wymownym napisem i charakterystycznym żółto-fioletowym znakiem w kształcie rombu z literą P. Cegielkę umieszczono na elewacji budynku przy alei Poprzecznej 48 – obiekcie wzniesionym na terenie byłego obozu już w latach powojennych. W 2018 roku, gdy budynek rozbierano w celu wzniesienia w jego miejscu nowej zabudowy, cegielkę zdemontowali członkowie Klubu Ludzi ze Znakiem P. Niewykluczone, że w przyszłości stanie się ona częścią nowego upamiętnienia, które ma powstać na skwerze Ofiar Obozu Burgweide.

KRZYŻ JAKO SYMBOLICZNA MOGIŁA

W 50. rocznicę kapitulacji Festung Breslau, **6 maja 1995 roku**, na terenie dawnego obozu, w jednym z miejsc, gdzie według świadków historii chowano zmarłych, umieszczono skromny, drewniany krzyż. Ten znak pamięci – celowo przypominający mogiłę – ufundowali i wykonali byli robotnicy przymusowi osadzeni w obozie Burgweide i zrzeszeni w Klubie

Ludzi ze Znakem P (sekcja Towarzystwa Miłośników Wrocławia) oraz Stowarzyszeniu Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę. Ćwierć wieku później, **27 lutego 2020 roku**, w związku z powstaniem nowej zabudowy na terenie poobozowym, Rada Osiedla Sołtysowice przeniosła krzyż do lasu Sołtysowickiego, w okolice ulicy Przejazdowej. Krzyż otoczono wówczas fragmentem instalacji artystycznej *Labirynt*, przygotowanej z okazji ustanowienia Wrocławia w 2016 roku Europejską Stolicą Kultury.

BURGWEIDE ZNAKI 03
pomnik w 2004

BURGWEIDE ZNAKI 04
pomnik w 2022

BURGWEIDE ZNAKI 05
pomnik 16.08.2023